

על אהרן יורן

על אהרן יורן שמעתי לפני שהכרתי אותו. הייתי אז, באמצע שנות הששים, מורה צעיר בפקולטה למשפטים של האוניברסיטה העברית בירושלים. מורים אחרים ספרו לי על התלמיד המצטיין בכיתתו, אהרן יורקביץ (לימים יורן), שכבר אז ניכאו לו גדולות. הוא היה יוצא דופן כאשר קיבל על עצמו ללמוד, במקביל ללימודיו בפקולטה למשפטים, לימודים סדירים גם בפקולטה למדעי החברה, לקבלת תואר בכלכלה. אז היה זה נדיר. הוא נתן בכך, כבר אז, ביטוי לאישיות סקרנית ויסודית, שאפתנית ונמרצת, שאינה נרתעת מעול ומאמץ כדי להרחיב את היריעה, לדעת יותר ולהבין לעומק, לבנות תשתית כדי להתקדם בתנופה. אכן, הוא הצליח מאד בלימודיו: הוא סיים את לימודיו בפקולטה למשפטים בהצטיינות יתירה, הישג נדיר אז כמו היום, נוסף לסיום הלימודים במחלקה בכלכלה. כבר בתקופת לימודיו נעשה אסיסטנט בפקולטה למשפטים.

היה זה טבעי, כמעט מובן מאליו, שהפקולטה למשפטים תרצה ביקרו כמועמד להצטרף אל סגל המורים של הפקולטה. הוא יצא, עם מילגה של האוניברסיטה העברית, ללמוד לקראת תואר מוסמך בבית הספר למשפטים של אוניברסיטת קולומביה בניו יורק. לאחר מכן המשיך בלימודיו לקבלת תואר דוקטור בבית הספר למשפטים של אוניברסיטת הארווארד, מן הטובים והקשים בכתי הספר למשפטים בעולם. את עבודת המחקר כתב בהדרכתו של פרופסור לואי לוס, אחד הטובים שבין המורים והחוקרים בארצות-הברית, בתחום המשפט המסחרי, התחום שאהרן יורן בחר כבר אז לעסוק בו. הוא סיים את עבודת המחקר שלו בזמן, קיבל תואר דוקטור, והיה אמור לשוב הביתה.

היה זה אופייני לאהרן יורן שהוא ניצל את הזדמנות שהותו בארצות-הברית כדי להוסיף מעשה להלכה. הוא לא הסתפק בתורה שספג בבית הספר למשפטים של הארווארד, אלא החליט ללמוד, מתוך נסיון אישי, כיצד מתנהלים הדברים מחוץ לבית הספר, בחינת נעשה ונשמע. הוא מילא פער זמן של חצי שנה, בין גמר עבודתו בהארווארד לבין תחילת עבודתו בירושלים, כדי לרכוש נסיון מעשי בתחום המשפט המסחרי במשרד עורכי-דין בווינגטון (ארגנולד ופורטר), אחד הגדולים והמפורסמים בארצות-הברית.

כשחזר לישראל נתמנה מרצה לדיני חברות ולדיני מסים בפקולטה למשפטים ממנה יצא. הקריירה האקדמית שלו היתה מוצלחת ומרשימה. הוא נחשב מורה מסור, אתגרי ומצליח. הוא פרסם מספר רב של עבודות מחקר מצטיינות, כספרים ומאמרים, בישראל

ומחוץ לישראל. הוא הוזמן לשמש כפרופסור-אורח בארצות-הברית. הוא התקדם בדרגות האקדמיות עד לדרגה העליונה של פרופסור מן המניין. אולם כל אלה עדיין אינם נותנים ביטוי נאמן לאישיותו, עבודתו והישגיו.

לאהרן יורן היתה אישיות מורכבת ומיוחדת. אי-אפשר היה שלא לחוש בכך; אי-אפשר היה להישאר שווה-נפש; אי-אפשר היה שלא להתרשם מן הכשרון, התבונה, הסקרנות הגדולה, הרצון העז להתנסות, לנסוע למקומות רחוקים, להשתתף בפעילויות מגוונות, לקלוט חוויות ולהעשיר את הנפש, ליהנות מן החומר בחיי שעה ולשאוף לסיפוק הרוח לאורך זמן. כאילו כוח עליון דחק בו, למצות את החיים עד תוכם, כי הם קצרים, היום עדיין ומחר אין.

גם אם אין בכל אלה ייחוד, ודאי יש ייחוד בכך שהוא לא רק רצה, אלא גם הצליח. הוא הצליח בתחום האקדמי, אותו החשיב כנראה יותר מכל תחום אחר, מעבר להישגים הפורמליים של מספר פרסומים וקידום בדרגה. הוא הצליח להיות מוכר ומקובל כראש וראשון בתחום המומחיות שלו: דיני המסים. בתחום מורכב וקשה זה הניח יסודות מדעיים, ולא ראה להסתפק בכללים היבשים, אלא ראה והציג שיקולים של חברה וכלכלה, וייחס חשיבות מירבית למדיניות שמאחורי ולפני הכללים. לכן עצתו היתה מבוקשת ונחשבת גם מחוץ למסגרת של האקדמיה. הוא היה גם איש המעשה ולא רק איש ההלכה. חברות עסקיות ביקשו את שירותיו: בהתייעצות, בחוות דעת ובטיפול מעשי בבעיות של מיסוי ובעסקאות מסחריות. גופים ציבוריים שיתפו אותו כחבר במועצות ובהנהלות: במועצת הרשות לניירות ערך, במועצת הביטוח, בקרנית, ועוד.

באופן אישי הכרתי את אהרן יורן במשך שנים רבות כמורה בפקולטה למשפטים של האוניברסיטה העברית. בשנים האחרונות התקרבותי אליו יותר, כחבר וכשכן: קודם, כאשר בילינו יחד בשכנות קרובה תקופת שבתון בלוס אנג'לס, כפרופסורים-אורחים באותו בית ספר למשפטים; ולאחר מכן כשכנים באותו בית מגורים בשכונת רחביה שבירושלים. במשך שנים אלה גיליתי כי מעבר לצד הגלוי לעין, הוא הכשרון הגדול וההצלחה הרבה, מצוי גם צד סמוי מן העין, של חבר טוב ומסור, שמתעניין באחרים, רוצה להשתתף ויודע לעזור לזולת.

האישיות המיוחדת של אהרן יורן תחסר לכל מי שזכה להכירו; הכשרון, הידע והתבונה יחסרו לרבים נוספים, ולא רק בתחום המשפט, אלא גם בתחומים אחרים בהם עשה ותרם הרבה.

יצחק זמיר

שופט בית-המשפט העליון